

עדות מוקדמת במשפט פלילי

הן התביעה והן ההגנה יכולים לזמן עדים, אך בדרך כלל שלב שמיעת העדויות יתקיים במהלך המשפט עצמו. במקרים מסוימים עולה חשש שהעדים לא יוכלו למסור את עדותם במהלך המשפט, ולכן בעל דין יכול לבקש מבית המשפט לגבות מהם עדות מוקדמת עוד בשלבי החקירה הראשוניים. בית המשפט צפוי לאשר עדות מוקדמת אם מצא שהיא חשובה לבירור האשמה וכי יש יסוד סביר להניח שאי אפשר יהיה לגבותה במהלך המשפט או אם מצא שיש חשש שאמצעי לחץ, איום, הפחדה, כוח או הבטחת טובת הנאה יניאו את העד למסור עדות אמת במהלך המשפט. עו"ד אסף דוק מסביר במאמר להלן מהי עדות מוקדמת, מי רשאי לבקשה ומהם התנאים לאישורה.

מהי עדות רגילה ומהי עדות מוקדמת

עדות רגילה מושמעת לאחר שהנאשם כבר בעבירה שיוחסה לו והיא תימסר באולם בית המשפט, בפני גורמי התביעה וההגנה. זהו השלב השלישי במשפט שמגיע לאחר כתיב הטענות והשלב המקדמי. בשלב העדויות מגיש כל אחד מהצדדים תצהיר ובו מפורט מה קרה, מידע על אנשים שהיו עדים להתרחשות ו/או עדים שיכולים לשפוך אור על מה שאירע.

בשלב ההוכחות מוזמנים המומחים והעדים לבית המשפט, כדי להיחקר על התצהירים שלהם וכדי לבדוק את הגרסה העובדתית שסיפק כל אחד מהצדדים. בשלב זה יכולים שני הצדדים, ההגנה והתביעה, לזמן את העדים שלהם או את העדים הנגדיים ולחקור אותם. בדרך כלל מוזמנים עדי התובע ולאחר מכן נחקרים עדי הנתבע. אם לבית המשפט יש זמן, שומעים את העדויות באותו יום. אם לא, מפוצלים ימי הדיונים.

העדויות המוקדמת, לעומת זאת, תישמע לפני שלבים אלה ואף לפני שלב ההוכחות בתיק. בניגוד לעדות רגילה שנמסרת לאחר שהנאשם כופר באשמה ובעבירות המיוחסות לו, נמסרת עדות מוקדמת בשלבים מוקדמים יותר, בשלב החקירה עצמה, לאחר הגשת כתב האישום ועוד ולפני שלב ההוכחות בתיק (השלב שבו בדרך כלל נמסרות העדויות).

העדויות המוקדמת מעוגנת בסעיף 117 בחוק סדר הדין הפלילי שקובע שאם עולה חשש שאי אפשר יהיה לגבות עדות במהלך המשפט, עומדת לרשות השופטים האפשרות לגבות את העדות לפני שלב המשפט ולשמר אותה לקראת המשפט: "הוגש כתב אישום לבית משפט, רשאי בית המשפט, לבקשת בעל דין, לגבות עדותו של אדם לאלתר, אם ראה שהעדויות חשובות לבירור האשמה וכי יש יסוד סביר להניח שאי אפשר יהיה לגבותה במהלך המשפט...". כמובן שמדובר על מקרים חריגים ובלבד שהם מוצדקים, למשל:

- מופעל על העד לחץ להעיד, כגון איומים והפחדות. לפעמים עדים חוזרים בהם מהסכמתם להעיד בגלל שהם עצמם מאוימים או מושמעים איומים כלפי בני משפחתם.
- העד מעוניין לעזוב את הארץ ולא בטוח כלל שיחזור להעיד. למשל במשפטו של אהוד אולמרט נגבתה עדות מוקדמת ממוריס טלנסקי, שכן הוא אינו תושב ישראל והיה צפוי לעזוב את הארץ.
- העד נוטה למות ולא בטוח שגיע לשלב המשפט.

כיצד מתבצעת עדות מוקדמת

את העדות המוקדמת יכול לגבות שופט בית משפט השלום או המחוזי, בתנאי שטרם הוגש כתב האישום. אם הוגש כבר כתב האישום, יגבה את העדות רק השופט שבפניו יתנהל המשפט בעתיד. בתיק של סחר בבני אדם, יש להחליט על העדות המוקדמת בתוך שבועיים והעדויות יתגבה בתוך חודשיים. תיקון מס' 47 משנת 2005 לסעיף קובע כי אם המתלונן או אחד העדים הוא אדם עם מוגבלות שכלית או נפשית, יכול בית המשפט לגבות את עדותו לאלתר, על פי בקשתו של התובע או הנאשם.

כמובן שגם אם תיגבה עדות מוקדמת, יכולים הצדדים לזמן את העד להעיד שוב במהלך המשפט. למשל, אם עורך הדין מטעם ההגנה לא תיחקר את העד או לנאשם לא הייתה הזדמנות להיוועץ עם עורך הדין טרם ההליך המשפטי. כדאי לדעת שלפעמים גביית עדות מוקדמת כרוכה בבעיות, שכן בידי החשוד ובא כוחו אין מספיק ראיות כדי לבצע חקירה נגדית בשלב כה מוקדם. משום כך יכול בית המשפט להתחשב במתן פסק הדין בעובדה שהעדויות ניתנה בשלב מוקדם. בית המשפט יכול להורות על חקירה נוספת של העד אם התקיים אחד מתנאים אלה:

- לנאשם לא הייתה הזדמנות לחקור את העד.
- לנאשם לא הייתה הזדמנות סבירה למנות לעצמו סניגור כדי שיהיה נוכח בעת העדות המוקדמת. לחלופין, לא מונה לו סניגור על אף החובה למנותו.
- בית המשפט סבור שחקירה נוספת של העד נדרשת לברור האמת או לשם עשיית הצדק.

עם זאת, יש חריגים לנ"ל. למשל, אם ילד נתן עדות מוקדמת, אין לזמנו לעדות נוספת אלא באישור חוקר ילדים. יתרה מכך, אם חוקר הילדים לא אישר את העדות של הילד והעדויות המוקדמת של הילד נגבתה לפני שהוגש האישום, לא יכול בית המשפט להרשיע על סמך עדות הילד, אלא אם יש לה סימוכין בראיה אחרת.

את הבקשה לעדות מוקדמת יכול להגיש תובע, נאשם או אדם שנחקר במשטרה ועלול להיות נאשם בהמשך. על הבקשה לכלול את כל הנימוקים לגביית העדות המיידית שלא במסגרת הרגילה של ההליך הפלילי. העדות עצמה תיגבה בפני הנאשם, האדם שעלול להפוך לנאשם או אדם שיכול להיות התובע במשפטו. יש מקרים שבהם יכול בית המשפט להורות שאין לגבות את העדות בפני אנשים אלה, למשל אם לעד צפויה סכנת חיים בגלל עדותו.

העדות יכולה להיות מתועדת באופן חזותי כפי שאפשר יהיה לעשות בה שימוש בהמשך. ההחלטה אם אכן העדות תיגבה באופן חזותי נתונה לבית המשפט. למשל, אם בית המשפט השתכנע כי התיעוד החזותי עלול לסכל את העדות, הוא יוכל לבטל את הדרישה לתיעוד כזה. עם זאת, גם אם לא התבצע תיעוד חזותי לעדות, אין בכך כדי לפסול אותה.

סיכום, עדות מוקדמת היא נדירה, אך במקרים מסוימים מאשר בית המשפט לגבותה. כדאי להתייעץ עם עורך דין פלילי אם זומנתם לעדות מוקדמת או אם אתם מעורבים במשפט שבו יזמן אחד העדים להעיד כנגדכם עדות מוקדמת. עו"ד פלילי מיומן יוכל ליעץ לכם כיצד לנהוג במסגרת החוק וכיצד לנתב את ההליך הפלילי לטובתכם.

חשיבות איכות הייצוג המשפטי בהתמודדות עם משפט פלילי

בכל מקרה ובו אתם נאשמים בעבירה פלילית, יש להיעזר בעו"ד פלילי מנוסה שיידע כיצד לנווט בין האפשרויות השונות שהחוק מאפשר לו. יש לבדוק בזהירות את עבודת המשטרה, לבדוק את אמינות המתלונן ולוודא היטב מהו סעיף העבירה שבו אתם מואשמים ומה משמעותו. כדאי לדעת ששינוי סעיף יכול להיות קריטי למהלך המשפט ולתוצאות המתקבלות בו.

כמו כן, יש לזכור שגם אם העונש בגין העבירה צפוי להיות קל יחסית, עצם ההעמדה לדין פלילי עלולה להעבי על שמו של הנאשם, לפגוע פגיעה אנושה במוניטין שלו, במשפחתו ובחיי החברה שלו. לכן מומלץ כי כל אחד שמצא עצמו נחשד בעבירה שעלולה להיות כלולה במסגרת הדין הפלילי, להיוועץ בעו"ד פלילי מנוסה הבקיא ברזי החקיקה והפסיקה. הזכות לקבל ייעוץ משפטי ניתנת בכל שלב של ההליך הפלילי וכדאי לנצל החל מהשלב הראשון, החקירה. בשלב זה יש כללים ברורים של 'עשה ואל תעשה', משום שאף שגיאה קלה מצד העצור עלולה להיות בעלת השלכות רציניות להמשך ההליך.

תחום הדין הפלילי סבוך, מורכב ומאפשר טווח פעולה רחב. כמעט כל אחד מהשלבים בהליך הפלילי יכול להוות שלב יציאה ממנו ולהיפך, מניעת יציאה ממנו. שלב היציאה יכול להיות בגלל הוכחה שאכן לא התבצעה עבירה, אך גם תודות לכשלים בירוקרטיים וביצוע כושל או לא חוקי של אחד מהשלבים שנסקרו לעיל. נוסף כל כך, יש לדעת כי רף ההתייחסות של החוק לסעיפים שונים באותו תחום הן שונות לחלוטין ודבר זה משפיע על העונש המוטל על הנאשם. לדוגמה, החזקה עצמית של סם תגרוור עד שנתיים מאסר אך סחר בסמים יכול להסתיים ב-20 שנות מאסר. משום כך גם אם האדם יודע שהוא אשם, עליו לקבל ייעוץ

20/04/2018
077-5006206
052-6885006

עדות מוקדמת במשפט פלילי - עורך דין פלילי אסף דזק

כיצד להודות ועל איזה סעיף. המרה של סעיף בסעיף אחר יכול להיות ההבדל בין עסקת טיעון מוצלחת לבין מאסר של שנים ארוכות.

היוועצות בעו"ד פלילי הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך המנהלי או המשפטי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדך. בכל מקרה של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה פלילית, הצורך ביעוץ משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שיייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לחשודים ונאשמים בהליכים פליליים מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה וזומנת לחקירה במשטרה או הוגש נגדך כתב אישום - פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או [השאר פרטים](#) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

{*:fast_contact}